

Kostel
sv. Barbory
v Manětíně

Na východním okraji Manětína v údolí Manětínského potoka stojí bývalý poutní kostel sv. Barbory. Poprvé je zmiňován v zápise nejstarší městské manětínské knihy z roku 1412. Patrně to byla malá dřevěná stavba na kamenných základech. Svým zasvěcením patronce horníků připomíná dávné doložení na Manětínsku. V nynější raně barokní podobě byl vystavěn na konci 17. století. Autorství projektu bývá připisováno architektovi burgundského původu Jeanu Baptistu Mathevi, který působil v nedalekých Plasích. Kostel sv. Barbory v roce 1697 vysvětil opat plaského cisterciáckého kláštera Ondřej Trojer.

Jednolodní kostel s trojboce zakončeným presbytářem a dvěma postranními kaplemi, zasvěcenými sv. Isidorovi a sv. Václavovi, byl postaven na vyvýšeném terénu. Obdélná sakristie v ose kostela se nachází na východní straně. Věž nad trojosým jihozápadním průčelím, převyšujícím kostel pouze o jedno podlaží, kryje nevysoká jehlanová střecha. K průčelí stoupá dvouramenné schodiště z roku 1736, osazené čtyřmi páry pískovcových váz z dílny místního sochaře Josefa Herschera. Z dolní podesty je přístupná studánka, nalézající se pod věží. Je patrně starší než kostel a do stavby byla úmyslně zapojena pro svou pověst zázračného pramene.

Kostel již od konce 17. století charakterizovalo bohaté umělecké vybavení. Jeho výzdobu promýšlel patron a donátor Václav Josef Lažanský se svojí matkou Annou Alžbětou Parisovou a do Manětína pozval vynikající umělce. Pražský malíř Petr Brandl pro svatyni vytvořil při svém prvním pobytu v Manětíně v letech 1699–1700 soubor obrazů, často označovaný Trilogie smrti – obraz Stětí sv. Barbory pro hlavní oltář

a dva lunetové obrazy Smrt sv. Isidora a Zavraždění sv. Václava nad vchody do bočních kaplí. Protože Brandlovy obrazy byly na konci 20. století značně poškozeny, došlo v letech 2005–2009 k jejich zrestaurování. V současnosti jsou zapůjčeny do okresního muzea v Mariánské Týnici a vystaveny

v kostele Zvěstování Panny Marie. Další obrazy jsou dílem Brandlova současníka Filipa Kristiána Bentuma a manětínského kněze Jana Křitele Františka Händla.

Ze sochařských prací v kostele sv. Barbory patří k významnějším dílům cyklus osmi raně barokních řezb světců, především českých zemských patronů, od sochaře Jana Brokofa z let 1683–1685. Výzdobu všech oltářů a kazatelny prováděl v letech 1730–1745 manětínský sochař a řezbář Josef Herscher.

Vzácné varhany pocházejí z dílny pražského malostranského varhanáře Leopolda Spiegla (1721). Jsou patrně jediným Spieglovým nástrojem dochovaným v původní podobě a patří k nejpozoruhodnějším nástrojům v Čechách.

Jedná se o jednomanuálové varhany s pedálem s celkem 10 rejstříky. Bohužel v současné době je nástroj téměř nehratelný.

Kostel sv. Barbory je v havarijním stavu a čeká na kompletní rekonstrukci.

Číslo transparentního účtu: 0232323319/0800

IBAN: CZ03 0800 0000 0002 3232 3319

BIC: GIBACZPX

Všem dárcům děkujeme!

Město Manětín a Římskokatolická farnost Manětín, 2015

1. Interiér kostela v pohledu ke kněžišti
2. Sv. Markéta na hlavním oltáři od Josefa Herschera
3. Detail kazatelny
4. Sv. Anna, dřevorezba od Jana Brokofa
5. Varhany
6. Kostel sv. Barbory – pohled od severu
7. Sv. Barbora od Josefa Herschera u vchodu na hřbitov
8. Kostel sv. Barbory – hlavní průčelí
9. Kostel sv. Barbory na veduté z konce 18. století